

Huutijärven tilaisuus 29.4.09 KYLIEN YHDESSÄ SOPIMAT KYSYMYKSET

Kustannuksista – laskentaperusteisiin liittyvä epävarmuus

- Miten on selitettävissä epäloogisuus joka koskee sisäisiä vuokria, kiinteistöjen arvoja, kiinteistönhoidon kustannuksia. Esimerkkejä:
 - Suoraman sisäinen vuokra alentunut vuodessa olennaisesti, neliötä kohden laskettu sisäinen veloitus vaihtelee kouluittain jopa lähes kaksinkertaiseksi, luottaako Auditor kunnasta saamiinsa lukuihin? – Todellinen työ ja laskennallinen kustannus eivät täsmää, esimerkiksi Vilpeilän koulun tapauksessa, missä syy?
- Mikä on lakkautuksen todellinen säästö? Myydäänkö kiinteistöt? Onko todella mahdollista, että kunta vähentää luokanopettajia ja kouluavustajia tilanteessa jossa kunnan oppilasmäärät ovat kasvussa? Jos taas heitä ei irtisanota, säästöä ei muodostu, koska myös todelliset kiinteistökustannukset ovat kysymyksenalaisia. Onko todellista säästöä edes teoriassa saatavissa ennen kuin kiinteistöt myyty (siirtyvät ensin vain sivistyskeskuksesta tilakeskukselle eli pysyvät kunnan omistuksessa)?
- Kouluja ollaan nyt lakkauttamassa taloudellisin perustein. Jos ja kun näyttää tarkistuslaskennassa siltä, että säästöjä ei tulekaan, ja jos saadaan kyläkoulujen oppilaskohtaiset kulut laskemaan, onko kunta silti halukas lakkauttamaan kyläkoulut?

Oppilasennusteet:

- Miksi oppilasennusteissa ei oteta huomioon voimakasta muuttoliikettä. Kangasalle muuttaa jatkuvasti 500-800 asukasta per vuosi, ja näistä karkeasti neljäsosa on lapsia. Kunta joutuu rakentamaan yhden uuden päiväkodin verran uutta päivähoitotilaa vuodessa. Lapset siirtyvät myös kouluun. Yksikään kunnan osa, eivät myös kyläalueet ole muuttotappioalueita. Oppilasennusteet vuoteen 2030 mennessä toteavat kuitenkin, että voimakas oppilasmäärän kasvu tapahtuu ainoastaan länsialueella. Käytännössä toteutuma on ollut vuosien ajan eri kuin ennusteet kaikissa kouluissa, myös kyläkouluissa. Esimerkiksi Vilpeilän koulun aiemman oppilasennusteen mukaan nykyisellä kolmosluokalla pitäisi olla 3 oppilasta. Nyt siellä on 10. Miksi voitte tehdä näin kauaskantoisen ratkaisun ottamatta huomioon muuttoliikettä sekä oppilasennusteiden ja toteutuman välistä ristiriitaa?
- Auditor teki vastaavanlaisen selvityksen hiljattain Orivedellä. Sen tuloksena lakkautetaan vuosina 2008-2010 yhteensä 5 kyläkoulua. Yhdessä lakkauttavassa pikkukoulussa on nyt suuruusluokkaa kymmenen oppilasta enemmän kuin päätöstä tehtäessä ajateltiin. Tällä hetkellä Oriveden muuttoliikkeen takia joudutaan koko ajan miettimään mihin oppilaat mahtuvat, ryhmäkoot kasvavat, ja mm. Rovastinkankaan koulu on tupaten täynnä, eikä tiedetä mihin oppilaat saadaan mahtumaan. Lakkautus osoittautui lyhytnäköiseksi päätökseksi jo ennen kuin kaikkia on pantu edes toimeen. Tämä ei lisää luottamusta näiden suunnitelmien toteutumiseen. Mistä voimme tietää, ettei tässä tapauksessa käy samoin?

- Kangasala on jo nyt Espoon kanssa huipulla luokkakokojen koossa. Haluaako Kangasala tavoitella tässä asiassa Suomen ennätystä?

Oppilaiden siirto

- Nyt on suunniteltu oppilaiden siirto Raikusta (44) ja Kautialasta (27) Huutijärvelle, sekä Vilpeilästä (27) ja Lahdenkulmalta (36) Sariolaan. Se edellyttää vähintään 400 000 euron lisäinvestointia Sariolaan, koska luokkatiloja ei ole, ja 25 000 vuositason parakki-investointeja Huutijärvelle. Nämä investoinnit on laskettu käsittääksemme liian mataliksi, saamamme tiedon mukaan aiemmin uudistilan kustannus laskettiin jopa kaksinkertaiseksi. Millä voidaan perustella tässä säästötilanteessa uusien parakkien ja lisätilojen rakentaminen kun on olemassa myös toimivat opetustilat valmiina?
- Onko laskettu mikä kustannus tulisi siitä, jos oppilaita kuljetettaisiinkin toisin päin eli isoista kouluista pienempiin – siellä on tilaa ja se auttaisi isompia kouluja. Esimerkiksi Kautialaan ja Raikuun tulee taksi kirkonkylästä jo joka tapauksessa ja taksi kulkee toiseen suuntaan tyhjänä. Jos esimerkiksi 5 oppilasta tuotaisiin puolestaan Vilpeilän suuntaan ensin Sarilolan puolelta, ja Pelisalmen suunnasta tulisi puolestaan enemmän Sariolaan, oppilaskohtainen kustannus (jopa näillä meidän kyseenalaistamillamme luvuilla) laskisi noin 1000 euroa. Samalla Huutijärven paineet helpottuisivat. Eli onko siis laskettu millainen säästö saataisiin vain logistiikkaa muuttamalla – ei lisäinvestointia, ryhmäkoot pienenevät, parhaimmassa tapauksessa voidaan osasta parakkeja luopua ja niiden vuokratulot poistuvat, voidaan poistaa osa jakotunneista isommassa koulussa kun ryhmäkoko pienenee. Jos jokaiselle kyläkoululle tulisi 10 oppilasta lisää oppilaaksiottoalueita siirtämällä, onko laskettu oppilaspaikan kustannukset sen jälkeen?

Maaseudun osayleiskaavasta ja kehittämisestä:

- Kunta on käyttänyt vuosia Kangasalan haja-asutusalueiden osayleiskaavan valmisteluun. Koko valmistelun ajan, myös silloin kun Sahalahti tuli mukaan, kaavavalmistelun keskeinen tavoite on vahvistaa kyläkeskuksia, suunnata rakentamista kyläkeskuksiin (Ote Kangasalan Sanomista 26.9.2006). Tavoitteeksi on julkilausuttu kyläkoulujen säilyttäminen tällä tavoin ja ohjata rakentamista koulujen yhteyteen. Näin on haluttu tiivistää kylämäistä asutusta, estää hallitsematon hajarakentaminen – joka on kunnassa ilmaistu suureksi ongelmaksi – ja säilyttää koulut. Lisäinvestointia ei tule, koska tällä hetkellä jo Sahalahden koulujen ympärillä on vesiviemäriverkosto, Kautialaan on vesiosuuskunta suunnitteilla ja Raikun vesiosuuskunta on suunnitteilla ja odottaa vain Saarikylät-Vehoniemi –alueen vesihuollon ratkaisua. Kunnan taloutta tämä ei rasita. Kaavatyön tavoite on tiivistää kyläasutus koulujen ympärille, se antaa hallitun yhdyskuntasuunnittelun edun, se vähentää edelleen koulukuljetuksia – kyläkeskukset ovat tiiviitä jo nyt. Pakkalan kylä (Vilpeilä) on itse asiassa vanha pitäjakeskus, asutuksen ohjaaminen osayleiskaavaehdotuksen mukaan kyläkeskukseen ei aiheuta lisäkustannuksia. Miksi suunnitellaan ratkaisuja, jotka ovat ristiriidassa osayleiskaavan tavoitteiden kanssa?

- Vanhusten avopalvelun ja tukitoimien tarve tulee voimakkaasti kasvamaan, varsinkin haja-asutusalueella kun väestö ikääntyy. Onko olemassa laskelmia siitä, mikä vaikutus palvelutuotannon

kulurakenteeseen olisi sillä, että kyläkouluista tehtäisiin monitoimikeskuksia, joissa vanhukset saisivat esimerkiksi ateriapalveluita tai olisi muuta päivätoimintaa. Jo nyt veteraaneja käy syömässä kyläkouluilla (ainakin Kautiala, Vilpeilä) – se edistää kotona jaksamista ja itsenäisenä toimimista. Onko tällaista vaihtoehtoa otettu laskelmiin?

Opetuksen laatu, turvallisuus ja ennaltaehkäisy

- Taloudenpito perustuu pitkälti yritysmaailman tilinpäätöskäytäntöön. Siksi vertaus teollisuudesta: teollisuustuotannossa keskeinen osa arvon mittausta ovat laatustandardit. Miksi pienempien opetusryhmien hintaa arvioitaessa ei oteta huomioon opetuksen laatua - oppi menee perille pienessä ryhmässä paremmin kuin isossa. Lisäksi pieni ryhmäkoko vähentää tarvetta muihin tukitoimiin, koska erityistä huomiota vaativia lapsia pystytään ottamaan huomioon ilman erityistoimia, erityisopetuksen tai avustajien tarve on vähäisempi. Ongelmat on helpompi havaita nopeammin, ja puuttua varhemmin. Miksi laatu ja ennaltaehkäisy eivät ole mukana oppilaskohtaisessa hintalapussa?

Kouluverkkoselvitys:

- Kangasalan maaliskuussa hyväksymän kouluverkkoselvityksen mukaan koulurakennuksen laatukriteereistä todetaan seuraavaa: koulu toimii joustavasti ja monipuolisesti ja mahdollistaa erilaisia vuorovaikutustilanteita. Koulu toimii monipuolisena toiminta- ja kulttuurikeskuksena. Koulu on esteettinen ja vaalii psyykkistä hyvinvointia. Miten voidaan perustella, että kunnan itsensä hyväksymät kriteerit täyttäviä yksiköitä korvataan parakeilla?

Talouden kriisistä, talouden tiedoista ja vaihtoehtoisista kohteista:

Talous vakavassa kriisissä, onko tänä otettu riittävästi huomioon investoinneissa?

- Viime vuonna kunnan talousjohtaja esitti arvion eri toimialojen investointitarpeesta. Se on valtavan suuri, noin 20 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2015 mennessä. Investoinnit merkitsevät suurta rasitusta käyttötalouteen, poistoprosentilla 3,3 tarkoittaa noin 600 000 vuotuisena rasitteena, ja saman verran tulee korkomenoista vuosirasitetta, yhteensä siis noin 1,2 miljoonaa. Sillä ylläpitäisi kaksinkertaisen kyläkouluverkon. Kaikkea ei toki nyt aiota toteuttaa, investointiohjelmaa on karsittu. Mutta jos sitä edelleen puolitettaisiin, puolittuisi myös käyttötalouden rasitus. Onko mahdollista jähdyttää keskustan rakentamisen paketti Hartelan kanssa? Onko harkittu kuinka elintärkeitä ja peruspalvelujen ohittavia kohteita ovat talouden kriisitilanteessa esimerkiksi uusi lukio, uusi Kangasala-Sali, Tavase-hanke. Nämä maksetaan myös meidän verorahoistamme. Välttämättömät korjausinvestoinnit pitää hoitaa, mutta uusinvestoinnit, jotka eivät ole täysin elintärkeitä, on syytä lykätä. Nykyiset investoinnit rasittavat käyttötaloutta raskaasti. Tiivistettynä: onko tarpeen rakentaa niin paljon kuin nyt rakennetaan?
- Audiator oli pitkään aiemmin kunnan tilintarkastaja, ja nyt se toimii tilintarkastajana kunnan kokonaan omistamissa yhtiöissä kuten Kangasalan Kiinteistöpalvelussa? Katsotteko, että Audiator on riippumaton osapuoli arvioimaan kunnan ja sen yhtiöiden hallintoa ja kulurakennetta? Onko selvitetty käyttötalouden helpottamiseksi vaihtoehto, että myydään esimerkiksi uimahalliyhtiö tai Kangasalan Kiinteistöpalvelu-yhtiö?
- Ovatko konsultit saaneet oikeita tietoja kaikkiin kunnan talouteen vaikuttamista seikoista, kuten osakeomistuksesta, kurssimuutosten aiheuttamista tappioista tai riskisijoitusten määrästä (M-Real)? Onko tämä otettu huomioon talousanalyysiä tehtäessä?

- Lahdenkulma: mihin siirretään lahdenkulman ryhmiksen lapset? Jos ryhmisten tilalle tulee päiväkodin osasto, pienimmät lapset ovat joka tapauksessa pienessä ryhmässä eli säästöä ei tule?
- Lahdenkulma: Kuhmalahden mahdollinen liittyminen, sen vaikutukset, laskelmat oppilaista ja kuljetuksista? Nyt ollaan tekemässä kauaskantoista päätöstä, onko tämä vaihtoehto otettu mukaan?

- Vilpeilän koulu: koulu on vanha Sahalahden pitäjakeskus, siksi tiivis kylämäinen asutus muodostunut seuratalo Kontulan, kantatilojen, meijerin ja Vilpeilän mäelle, koulukäyttöön lahjoitetun tontin ympärille. Koulu on toimiva, oppilasmäärät kasvavia, yhdyskuntarakenne suotuisa. Kouluun liittyy valtava määrä yhteisöllisiä ja kulttuurisia arvoja. Jos on niin, että niitä ei voi hyväksyä tässä eurokeskustelussa, muistutamme, että olemme löytäneet keinoja, joilla oppilaskohtainen hintalappu laskee 1500 euroa oppilasta kohden, plus mahdolliset logistiikkamuutokset vielä noin 1000 euroa per oppilas. Oletteko valmiit ottamaan nämä huomioon?